

קבצי הערות התמימים ואנ"ש בלקו"ש חלק ט"ו שיחה ב' לפרשת וישב

קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון גליון רנו (תשמ"ב)

ה. בלקו"ש חט"ו פ' וישב (ב) (ע' 313) וז"ל:

"אוך בא צדיקים גדולים וואס זיינען זוכה צו "עולמך תראה בחייך", איז דער גילוי הנ"ל פאראן אויך אין זייער עבודה בעוה"ז – אז אין זייער קיום המצוות בעוה"ז שטייט בגילוי דער רצון ותענוג העצמי". עכ"ל.

וצ"ב עפ"י המבואר בהמשך תרצ"ה (ספה"מ קונט' ח"ב ע' 644 וז"ל:

"דזהו ההפרש הכללי בין עבודת הצדיקים לעבודת הבע"ת דהצדיקים הנה עבודתם הוא מתוך העונג והמרחב, ועבודת הבע"ת הוא מתוך הצער והדוחק, ולזאת הנה ע"י צעקתם מן המיצר מגיעים למעלה יותר, והיינו שבאים לבחי' מרחב העצמות להיות גילוי בחי' התענוג העצמי. . עכ"ל.

ולכאור' לפי הנ"ל איך יתאימו העניינים?

ולכאור' קשה עוד יותר לפי מ"ש בלקו"ש ח"ה פ' ויגש (ב) שמה שצדיקים ממשיכים גילויים מהאוא"ס ב"ה בזה ממשיכים ג"כ כל העצמות. עיי"ש.

ולכאור' לפי מה שנתבאר בתרצ"ה, שדוקא בע"ת מגיעים אל גילוי תענוג העצמי, איך יתאים עם הנ"ל

וי"ל שההדגש פה הוא מה שבא בתור עבודה, והביאור בזה: בצדיקים מה שבעבודתם מאיר בגילוי התענוג העצמי זה בא בעיקר בתור שכר (עולמך תראה בחייך) ולא בתור עבודה, משא"כ בע"ת עבודתם מכריח שיהא גילוי התענוג העצמי למטה, וזה הטעם דבהמשך

תרצ"ה שמדבר לענין עבודה לפועל, ע"כ מביא רק מה
שב"ע"ח ע"י עבודתם מגיעים לתענוג העצמי בגילוי,

משא"כ בלקו"ש הנ"ל מדבר לענין שכר שאפי'
צדיקים זוכים לתענוג העצמי שיהא בגילוי, אבל זה
לא בא בתור עבודה רק בתור שכר.

שלמה בן-טולילא

24/08/2018

תמונה

קובץ הנ"ל גליון שמא (תשד"מ)

ו. בגליון רנו (שי"ל לש"פ ויק"פ ה'חשב"מ) אוח
ה הקשה הת' ש.ב. על המבואר בלקו"ש בלקו"ש חט"ו
שיחה ב' לפ' וישב (ע' 313), שצדיקים (שהם
בדרגה) שזוכים ל"עולמך תראה בחיך", הרי בקיום
המצוות שלהם בעוה"ז נמצא בגילוי הרצון ותענוג
העצמי. ע"כ מלקו"ש הנ"ל.

והקשה ע"ז מהמבואר בהמשך תרצ"ה (ספה"מ
קונט' ח"ב ע' 644) החילוק בין עבודת הצדיקים
לעבודת הבע"ת דהצדיקים עבודתם הוא מתוך העונג
והמרחב, ועבודת הבע"ת הוא מתוך הצער והדוחק,
ולזאת הנה ע"י צעקתם מן המיצר מגיעים לבחי'
מרחב העצמות להיות גילוי בחי' תענוג העצמי. ע"כ
מהמשך תרצ"ה.

וא"כ זה לכאורה זה סותר למ"ש בלקו"ש הנ"ל.
ע"כ קושייתו, ועיי"ש מה שחירץ.

ועוד יש ליישב שמדובר כאן בשתי ענינים
שונים, דבלקו"ש חט"ו מדובר אודות קיום המצוות
(של צדיקים), שידוע שהעבודה הזאת היא בבחי'
"שוב" - עשיית דירה בתחתונים, שזה נעלה יותר
מהעבודה של "רצוא" שקדם לזה, וע"ז אומר שם
שצדיקים שזוכים לדרגה של "עולמך תראה בחיך",
הרי מאיר אצלם בעשיית המצוות בעוה"ז גילוי
הרצון ותענוג העצמי.

משא"כ בהמשך תרצ"ה, אין מדובר אודות ענין

קיום המצוות, אלא על ענין הקריאה מן המיצר.
והתעוררות הרחמים הקשורה בזה וכו' - ענין של
"רצוא", ולא מוזכר שם כלל הענין של קיום המצוות
בעוה"ז - ענין של "שוב".

מנחם מענדל פרום

קובץ הערות וביאורים אהלי תורה גליון תשצ (ובקובץ הערות התמימים ואנ"ש קרית גת גליון מז)

"אומר הקב"ה לא דיין לצדיקים וכו'"

הרב ישכר דוד קלויזנר

נחלת הר חב"ד, אה"ק

ב'מקדש מלך - אוצרות רבי' חלק ד (ע' שכג) סי' רנח הובאה
אגרת קודש ממוצש"ק ט"ו תמוז ה'תשל"ג [להרה"ח וכו' ר' אבא
הלוי לוינ ז"ל], וזלה"ק:

"המכתב מאז והמצו"ב נתקבל. ברש"י ר"פ וישב: ביקש כו'
הקב"ה - אין לשבש כל הספרים, ולא ראינו - אינו ראי", ע"כ.

והנה העורך הרב מרדכי מנשה לאופר שי' לא פיענח את השאלה
והמענה, (ולכן גם לא נהי' "כותרת" מתאימה לאגה"ק).

ונראה לבאר עפמ"ש בקובץ 'אור ישראל' - מאנסי ניו יארק, גליון
טו (ניסן תשנ"ט) במדור "מילי דתמיהי" (ע' ר) שתמה הרב משה הלל
סאמעט שי' וז"ל:

"ברצוני להעיר על מה דנראה לכאורה כמילתא דתמי', והוא מה
שהביא רש"י הק' בפר' וישב עה"פ אלה תולדות יעקב, בשם המדרש
(רבה): ביקש יעקב לישב בשלוה וכו' צדיקים מבקשים לישב בשלוה
"אומר הקב"ה לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם וכו'" וכבר עמדו
על זה כמה ממפרשי התורה (כגון החת"ס): "מי סני להקב"ה אם
יאכלו צדיקי תרי עלמא"? אבל המעיין בתוך המ"ר ר"פ וישב (פפ"ד)
יראה דלק"מ; וז"ל שם: "א"ר אחא, בשעה שהצדיקים יושבים
שלוה, ומבקשים לישב בשלוה בעוה"ז, השטן בא ומקטרג, ואומר
לא דיין שהוא מתקן להם לעוה"ב וכו'", לפי"ז, המאמר "לא דיין
לצדיקים" אינו של הקב"ה, אלא של השטן - שמקטרג, ולק"מ קושי'
הנ"ל. אבל הלשון שהביא ברש"י הנ"ל לא מצאתי...

"ושמעתי מספרים על הרה"ג הרר"י הוטנער ז"ל בעל פחד יצחק,
שפעם אחת, בשב"ק פ' וישב, אחר תפילת שחרית עלה על הבימה
לפני קריה"ת והכריז, שברצונו לגלות שע"פ דעתו יש ט"ס וטהד"פ
בפרש"י, ועמד על המדרש הנ"ל שהביא ברש"י, בקושי' הנ"ל, וסיים
שהמדרש אינו בנמצא וצריך (ומצוה) לתקן הטעות שבמקום "אומר

הקב"ה צריך להכניס "אומר השטן", כנ"ל, עכ"ל בקובץ 'אור ישראל'.

והנה מצאתי בס' 'משנת יעקב' (להרה"ג החסיד ר' יעקב שאול הלוי וויינפעלד ז"ל) עמ' נז שהאריך בזה, ומציין לתורה תמימה ולס' תורה אור שדנו בזה, ומסיק: "רואים בעליל שמן "ועוד נדרש כו' עד סופו אינו מן דברי רש"י אלא מן מעתיק טועה, שהוסיף דרש נוסף מן המדרש ובטעות, ומה מאד שמחתי שמצאתי אח"כ ברש"י דפוס ראשון שאין בו כל הקטע הנ"ל .. יוצא מדברינו אלה שלא בדברי רש"י יש טעות מצערת זו, אלא בדברי המעתיק שהוסיף מדעת עצמו דרשה נוספת", עכ"ל. - וזהו כנראה מה ששאל ר' אבא לוי ז"ל את כ"ק אדמו"ר זי"ע.

אור החכמה
05/07/2018

ואמנם הדברים אינם פשוטים כלל, דהרי בדפוס שני של רש"י (אלקבץ רלו) ורומא רל, שפיר איתא כל הקטע הזה וכ"ה בכת"י רש"י (ובכל הדפוסים שלפנינו).

וכך נאמר במדרש תנחומא "כת"י ג"ג [הובא במבוא לתנחומא ישן ע' 128 אות ג]: "אמר הקב"ה ליעקב", וכ"ה גם בבחי פרשתנו עה"פ.

ובס' 'אמרי שפר' לרבינו יהודה ב"ר משה חלאוה, כתב יד פריז, אחרי שמביא מאמר ב"ר הנ"ל כותב: בא ללמדנו כשהצדיק עושה ורוצה להתיישב ולשקוט, הצרות באות עליו, שהקב"ה רוצה לייסרו כדכתיב אשרי הגבר אשר תיסרנו י-ה, כדי לצרפו מעוונותיו להנחילו רב טוב הצפון לו לעולם הבא, והצרה טובה אל הצדיקים בעולם הזה משלוות הרשעים בו, ע"כ. - וראה עקידה שער ל, וכע"ז ביפ"ת לב"ר שם, וביפ"ת השלם, כלי יקר עה"פ.

ועי' תניא פרק כו: "כשם שמברך על הטובה וכו' לקבולי בשמחה .. כי גם זו לטובה רק שאינה נגלית ונראית לעיני בשר כי היא מעלמא דאתכסיא .. הוא י"ק וזה שכתוב אשרי הגבר אשר תיסרנו י"ק" וכו'. וזה שונה קצת מה'אמרי שפר', שכאן מיירי שאין לו אפי' שום עונות ואין מה לצרפו. ועי' אגרת הקדש סי' יא.

וזוהו כנראה הכוונה במענת כ"ק אדמו"ר זי"ע "ברש"י ר"פ וישב:
ביקש כו' הקב"ה - אין לשבש כל הספרים, ולא ראינו - אינו ראי".
עכלה"ק*.

וכן בלקוטי שיחות חלק טו (ע' 310) מביא את הרש"י ש"אומר
הקב"ה" וכו', ובהערות 2-3 מציין למקורות שאכן נאמר "הקב"ה",
עיי"ש.

(* אמנם עדיין יל"ע בכוונתו הק' בתיבות "ולא ראינו אינו ראי", ואולי הפי'
דהא דלא ראינו כן במד"ר, אינה ראייה שזוהו שיבוש, ועצ"ע. המערכת.)